

держави й правове суспільство, де правові норми стають нормами життєвої необхідності й моралі.

З огляду на це, потребує подальшого наукового дослідження питання визначення та розширення поняття “корупція” з врахуванням специфіки корупційних ризиків у сфері державного управління та адміністрування а також визначення основних правових засад запобігання корупції у цій сфері.

Список використаних джерел:

1. Мельник М. І. Корупція-корозія влади (соціальна сутність, тенденції та наслідки, заходи протидії): монографія. К: Юридична думка, 2004. 400 с.
2. Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки: Закон України від 20.06.2022р. № 2322-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#Text> (дата звернення: 30.09.2022).

*Прібиткова Наталія Олександрівна,
науковий співробітник науково-дослідної
лабораторії з проблем наукового
забезпечення правоохоронної
діяльності та якості підготовки кадрів
Харківського національного
Університету внутрішніх справ*

ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Сучасний стан розвитку української державності, соціально–економічні і політичні перетворення, курс на демократизацію суспільства не може бути плідним без кваліфікованих, відданих своїй справі, націлених на майбутнє фахівців. Однак успіху неможливо досягти, якщо співробітники Національної поліції України будуть людьми некомпетентними, які не вміють приймати неординарні рішення, нездатні брати на себе за них відповідальність у складній оперативній обстановці. Є численні і переконливі свідчення тому, що закон нічого не вартий, якщо він знаходиться в руках непрофесіоналів.

Перед Національною поліцією України, яка формується та розвивається у складних умовах соціально й економічно нестабільного суспільства, стоять складні завдання: забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку. Успішність виконання цих завдань залежить, перш за все, від злагодженої роботи всіх її ланок – від вищого керівництва до кожного патру-

льного й дільничного офіцера. Тільки серйозна професійна та психологічна підготовка кадрів може забезпечити задоволення серйозних запитів суспільства до правоохоронної галузі. Усе вищесказане актуалізує питання професійної підготовки правоохоронців. Сьогодні замало забезпечити поліцейського знанням законів і хорошою фізичною формою. Вирішення проблеми підготовки майбутніх поліцейських до успішного здійснення професійної діяльності вимагає спрямування їх підготовки на розвиток певних індивідуальних якостей особистості, на забезпечення засобами адаптації до швидких змін у соціальному середовищі, на засвоєння технологій і прийомів обробки значних обсягів інформації тощо. Психологічними новоутвореннями в особистості поліцейського мають стати креативність мислення, раціональність поведінки, готовність іти на виважений ризик і почуття особистої відповідальності, вміння адаптуватися до швидких змін, психологічна стійкість, готовність до психічних перевантажень та стресових ситуацій і вміння з них виходити [1, с. 133].

Поліцейському потрібно мати необхідні для службової діяльності професійно важливі індивідуально-психологічні якості, серед яких особливо важливими є: сила і лабільність нервової системи, сміливість, стресостійкість, комунікабельність, лідерські якості, достатньо високий інтелект і креативність тощо. Подібні індивідуальні особливості необхідно враховувати при професійному доборі персоналу поліції, проте не менш важливо постійно розвивати і вдосконалювати різні компоненти психологічної готовності поліцейських до діяльності у процесі здійснення спеціальної психологічної підготовки [2, с. 25].

Так, одним із пріоритетних напрямків професійної підготовки має стати психологічна підготовка співробітників Національної поліції [3], яка має на меті розвиток загальних і спеціальних професійних здібностей, знань і умінь поліцейських і формування системної якості поліцейського – психологічної готовності особистості до професійної діяльності. Для того, щоб бути психологічно і педагогічно підготовленим до діяльності, співробітнику варто постійно вдосконалювати свою професійну майстерність.

Він повинен не тільки тренувати в собі професійно значущі якості, але й уміти виключати негативний вплив первинних установок, під впливом яких він може перебувати, і які можуть заважати деякою мірою своєчасному розв'язанню службових задач. Тому включення в систему формування і підвищення професійної майстерності особового складу Національної поліції психологічної підготовки є науково обґрунтованим і практично виправданим.

Досвід передових зарубіжних країн свідчить про те, що ефективна професійна підготовка правоохоронців обов'язково передбачає психологічну складову. Ефективний поліцейський має не тільки володіти спеціальними професійними знаннями й уміннями, а й бути психологічно готовим до дій в особливих і екстремальних умовах, комунікації з різними категоріями громадян, застосування фізичної сили і спецзасобів, швидкого реагування на події в умовах дефіциту часу й ризику тощо [4, с. 23]. Тому важливим напрямом підвищення ефективності функціонування правоохоронного органу є забезпечення психологічної готовності поліцейських до умов професійної діяльності.

Серед практичних працівників поліції поширена думка, що вони досить добре розбираються в людях і є непоганими психологами. На жаль, це не цілком відповідає дійсності. Спілкування й проведений аналіз рівня психологічної поінформованості різних категорій співробітників свідчать про те, що багато хто з них, часом правильно використовуючи психологічні поняття й терміни, у той же час трактують довільно, перекручуючи іноді сутність.

Отже, необхідне відповідне теоретичне забезпечення психологічної підготовки відповідним матеріалом з найбільш актуальних проблем психології, що, безумовно, допоможе працівникам поліції не тільки краще розуміти себе й інших, але й будувати відповідно до цього тактику спілкування і взаємодії з населенням.

Сучасні наукові дані та досвід свідчать про те, що організація психологічної підготовки працівників Національної поліції повинна здійснюватися на більш високому організаційному і методичному рівні. Як і всяка нова справа, упровадження психологічної підготовки наражається часом на нерозуміння, байдужість, пасивність і навіть активну протидію деяких керівників.

Для розв'язання задач професійної психологічної підготовки вирішальне значення мають раціональний добір грамотних і думаючих керівників занять, організація й методика занять. Заняття повинні мати професійно-практичну спрямованість, бути ретельно підготовленими та технічно забезпеченими.

Керівник занять, використовуючи накопичений в правоохоронних органах досвід проведення професійної психологічної підготовки, творчо перетворюючи його у зв'язку зі специфікою складу груп тих, кого навчають, їхньої діяльності, повинен орієнтуватися на повне використання рекомендацій психологічної науки. Психологічна підготовка має реалізовуватись шляхом проведення навчальних, практичних занять з використанням інтерактивних технологій та методів навчання (тренінгів,

ділових ігор, психодрами, кейсів, відпрацювання смуг перешкод тощо). Така підготовка передбачає участь психологів у проведенні цільових інструктажів поліцейських, які направляються для несення служби в екстремальних умовах.

Разом з тим варто формувати ті психологічні характеристики, із яких складається психологічна підготовленість, яка відповідає вимогам оперативнослужбової діяльності. Формування загальної психологічної культури повинне проводитися систематично і цілеспрямовано. Слід викорінювати формалізм і організувати психологічну підготовку так, щоб вона викликала в кожного керівника прагнення до дієвого їх проведення та ускладнення умов навчання.

Було б доцільним враховувати рівень психологічної підготовки в атестаціях і відбивати індивідуальні особливості підготовленості співробітників у характеристиках.

З метою поліпшення якості психологічної підготовки персоналу підрозділів Національної поліції України доцільно доповнити перелік видів службової підготовки таким видом, як психологічна підготовка поліцейських.

Досвід діяльності поліцій зарубіжних країн свідчить про те, що остання являє собою комплекс організаційних і психологічних заходів, спрямованих на формування і розвиток у поліцейських професійно важливих якостей. Психологічна підготовка має на меті розвиток загальних і спеціальних професійних здібностей, знань і умінь поліцейських і формування системної якості поліцейського – психологічної готовності особистості до професійної діяльності.

Кінцевим результатом психологічної підготовки є психологічна готовність

поліцейського до діяльності, яка являє собою стійкий довготривалий стан особистості, який характеризується мобілізацією усіх психофізіологічних ресурсів організму, наявністю комплексу мотивів, знань, умінь, навичок та індивідуальних якостей, які забезпечують ефективність виконання певної діяльності. Психологічна готовність є передумовою будь-якої цілеспрямованої діяльності, її регуляції, стійкості та ефективності. В структурі психологічної готовності до професійної діяльності традиційно виділяють наступні функціонально взаємозалежні компоненти:

а) мотиваційний – перелік мотивів до вибору і виконання професійних обов'язків та завдань,

б) когнітивний – система знань, необхідних для успішного виконання професійної діяльності,

в) операціональний – наявність вмінь і навичок, відповідних вимогам професійної діяльності,

г) особистісний – комплекс професійно важливих індивідуально-психологічних якостей, необхідних для виконання професійної діяльності.

Достатня розвиненість цих компонентів та їх цілісна єдність забезпечує високий рівень готовності людини до активної, самостійної, творчої професійної діяльності. Недостатня їх розвиненість свідчить про незавершеність процесу формування готовності, про його середній чи низький рівень.

Психологічна підготовка поліцейського – тривалий процес, який починається на етапі первинної професійної підготовки і продовжується у ході всієї професійної діяльності. Програми психологічної підготовки поліцейських, зазвичай, розробляються науковцями, безпосередню психологічну підготовку здійснюють практичні психологи підрозділів поліції та керівники у ході психологічного супроводу навчання та професійної діяльності поліцейських.

У процесі психологічної підготовки важливо забезпечити функціонування психотренінгових комплексів, організацію та проведення тренінгів з актуальної для професійної діяльності поліцейських тематики, спрямованої на формування необхідних професійних, поведінкових та комунікативних навичок, готовності до дій у різноманітних службових ситуаціях, практичне відпрацювання поліцейськими типових професійних завдань [5, с. 116]. Важливим елементом такої роботи є вивчення передового міжнародного досвіду щодо ефективних форм та методів психологічної підготовки, впровадження сучасних новітніх психологічних методів навчання у практичну діяльність системи психологічного забезпечення Національної поліції.

Список використаних джерел:

1. Клименко І. В. Модель службової діяльності як предиктор її психологічного забезпечення. *Право і Безпека*. 2017. № 3 (66). С. 133–139.
2. Барко В.І. Профілактика адиктивної поведінки у працівників ОВС України: Навчаль. Посібник / В.І. Барко, І.В. Клименко, В.О Криволапчук – К., 2009. – 52 с.
3. Наказ МВС України від 06.02.2019 № 88 «Про затвердження Порядку організації системи психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів (слухачів) закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських».
4. Психологічна та фізична готовність особистості до дій в екстремальних ситуаціях : практичний посібник / В.П. Остапович, В.Г. Бабенко,

Л.А. Кириєнко // за ред. В.О. Криволапчука. – К. : ДНДІ МВС України, 2016. – 84с.

5. Тімченко О.В., Барко В.В. Шляхи формування психологічної готовності до професійної діяльності у персоналі Національної поліції України // Вісник Національного університету оборони України 3 (56) / 2020.

Самодай Валентина Петрівна

*доцент кафедри бізнес-економіки та
адміністрування,*

Орищенко Єлізавета Миколаївна

студентка 542 групи

фізико-математичний факультет

*Сумського державного педагогічного
університету імені А.С.Макаренка*

ПОКАЗНИКИ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇХ КЛАСИФІКАТОР

Стійкість одна із найважливіших показників підприємств, так як вона відображає рівень розвитку не тільки окремого підприємства, але і свідчить про щабель на якому знаходиться загалом вся економіка держави. Від стійкості підприємства залежить можливість подальшого функціонування на ринку особливо з урахуванням існуючої фінансової та економічної кризи. Нині управління економічною стійкістю одна із найважливіших напрямів менеджменту підприємства. У літературі існують різноманітні підходи до визначення сутності економічної стійкості підприємства та її видів [2, с. 48]. У зв'язку з цим доцільно класифікувати економічну стійкість за однорідними ознаками, що забезпечує більш точне визначення сутності та критеріїв оцінки цієї категорії.

Проведений аналіз показав, що найчастіше уявлення про економічну стійкість обмежується фінансовим аспектом визначення показників. Детальне уявлення про економічну стійкість підприємства можливе, якщо класифікація цієї категорії заснована на видовому розрізі класифікації. Класифікація видів стійкості підприємства за однорідними ознаками може включати такі напрями угруповання: за факторами впливу (зовнішня, внутрішня, загальна); за типом (абсолютно стійкий стан, стійкий стан, нестійкий, абсолютний нестійкий стан); за періодом здійснення (короткострокова, середньострокова, довгострокова); по можливості регулювання (регульована, нерегульована); у сфері застосування (фінансова, техніко-технологічна, кадрова, екологічна; ринкова,